

УДК 271.4–523.42(477–25)(09)

Іван **Проців**

доцент кафедри академічного
живопису Львівської національної
академії мистецтв

Церква й монастир Святої Анни у Львові: сторінки історії

© Проців І., 2016

<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.51666>

Анотація. Статтю присвячено одній з давніх і відомих святинь Львова – храму Святої Анни. Проаналізовано історію побудови церкви, художньо-стильові особливості стінопису церкви і монастирського комплексу, процес перебудови і реставраційно-консерваторських робіт. Зокрема, наведено детальний мистецтвознавчий аналіз сучасних настінних розписів та функціонально-декоративних елементів архітектури. Вивчено історію конкурсів на відбудову і відновлення монастирського комплексу Святої Анни.

Ключові слова: храм Святої Анни, стінопис, монастирський комплекс, бароко, рококовий декор, вівтар.

Багатовікова історія львівського храму і монастиря Св. Анни (колись костелу Успіння Святої Анни, тепер церкви УГКЦ) складалася не просто. Їм довелося зазнати чимало руйнувань, пережити кілька пожеж і перебудов, постраждати від рук безбожників, які влаштували тут торговище, та змінити конфесійну приналежність. Однак, попри все, храмовий комплекс не лише вистояв і дійшов до наших днів, а й нині залишається одним з найважливіших релігійних і мистецьких осередків Львова.

1507 року навпроти західної частини Краківського передмістя, на роздоріжжі сучасних вулиць Городоцької та Шевченка (колишнього Янівського шляху), майстри кравецького цеху збудували невеличку дерев'яну капличку. Подекуди є згадки, що вперше капличка зведена була у 1505 р., але це потребує ще додаткового вивчення архівних матеріалів. Маленька святиня мала нагадувати перехожим про перший в історії Львова страйк і пов'язані

з ним криваві події 1495 року, за словами автора «Хроніки міста Львова» Дениса Зубрицького [1; 2, с. 12], челядь і хлопці кравецького ремесла змовилися проти своїх майстрів, мабуть через малу платню чи погане ставлення до них, зібралися та вночі покинули місто, щоб податися в інші сторони. Міська сторожа, озброївшись ціпами, окованими залізом, наскочила на них у тому місці, де тепер стоїть храм, і спробувала затримати їх. Вони, однак, учинили опір, унаслідок чого кілька челядників загинули. Там їх і поховали. Пізніше челядники, які брали участь у сутичці, але вижили й вибилися в майстри, на знак вдячності Господові за збережене їм життя насипали на місці бійки могилу, увінчану стовпом з хрестом, а з часом за кошти кравецького цеху збудували замість неї невеликий костел-каплицю [3].

1509 року під час облоги міста військами молдовського господаря Богдана III костел згорів. Храм відбудували частково з каменю, а почасти з дерева. 1599 року львівський архієпископ Ян Димітр Соліковський освятив його. Відомо також, що 1641 р. з дозволу міської влади при костелі осіли ченці-августинці й збудували там Лоретанську каплицю (на честь Лотеранської Богородиці). Взамін вони віддали містові свою колишню ділянку поблизу жіночого монастиря Святої Катерини Сієнської на Галицькому передмісті [1].

Коли 1648-го місто взяли в облогу козаки Богдана Хмельницького, храм знову згорів. Після цього споруда майже двадцять три роки простояла в руїнах. І лише 1671 року за сприяння польського короля Міхала Корибута Вишневецького, що перебував з візитом у Львові, її вирішили передати августинцям-еремітам. В обмін на це попередні власники храму — місто й цех кравців — отримали ґрунти при Сокільницькому шляху (в районі теперішньої вул. М. Коперника), якими ченці володіли від 1641 р. Августинці-ереміти відразу взялися відбудовувати костел і зводити монастир. Проте невдовзі, 1672 р, роботу перервала облога міста турецькими військами. Будівництво вдалося відновити тільки через рік. Основні роботи здійснювали за кошти магістрату й кравецького цеху [3]. 1680 року монастир одержав від міста кільканадцять моргів землі вздовж Янівського шляху — так звану юридику (частина території міста, що належала церкві або якомусь шляхтичеві, не підпорядковувалася міській владі та не виконувала на користь міста жодних повинностей).

У процесі відновлювальних робіт до костелу прибудували монастир. Двоповерхова семиосьова будівля з високим мансардним дахом примикає до храму з південного боку. Витримано її в пропорціях, притаманних формам львівського бароко, і нині вона належить до тих небагатьох споруд Львова, що не зазнали особливих змін і зберегли свій первісний стиль. Головний і боковий фасади будівлі мають барокові білокам'яні обрамлення вікон. Західний фасад акцентовано надмірно висуненим прямокутним ризалітом, усередині якого розташовано сходову клітку. Вхід до монастиря підкреслено білокам'яним порталом, над яким по осі симетрії розгорнуто вишуканий фронтон з волютами й ліхтарями-вазами. Будівлю перекриває стильний дах з вишуканою лінією зламу, пишності якому надають люкарни [3].

В інтер'єрі споруди, як-от на першому поверсі й у пивницях, збереглися тогочасні барокові склепіння. Незмінною залишилася й викладена з широких дощок підлога. У сінях, зокрема, її зроблено з дуба й прибито дерев'яними кілками. Передсінок і кімнати-келії вкривав стінопис. У книзі «Храм Святої Анни у Львові» публікуються вперше ілюстрації цього стінопису [4; 18-19]. Наприклад, у першому з цих приміщень збереглися чотири фрески (у процесі сучасної реставрації їх трохи підправили), написані до 1783-го, свідченням чого є властива августинецьям іконографія, монастир яких того року ліквідували. Зокрема, на стінах в овальних медальйонах зображено св. Хому з Вільянуева, св. Моніку, св. Миколая з Толентино, а на склепінні — композицію «Св. Августин омиває ноги Христові яко пілігримові».

Сходи прикрашено поруччям вишуканої, примхливої форми. Стіни сходової клітки прорізано двома вікнами, обрамленими різьбленим каменем. З другого поверху на горище ведуть дерев'яні гвинтові сходи. Усі дахові конструкції виконано з добротного дуба.

Костел розташовано на осі, що простягається зі сходу на захід. Головний вхід влаштовано зі східного боку, що нетипово для тодішніх храмів. Відразу за порогом розташовано мурований гранчастий передсінок, зовні декорований пілястрами й завершений невеличким аттиком, увінчаним хрестом. Над входом здійснюється вежа (первісно вона була низька й кругла в плані). Розірваний нею фронтон костелу прикрашають дві барокові вази. Вівтарну частину даху увінчує невеликий, витягнутий угору необароко-

вий ліхтар. Храм мурований з цегли й тинькований. У плані він прямокутний, однонавний, з апсидою. З північного боку фасад костелу акцентовано трьома контрфорсами [5].

Розташовані при східній стіні нави хори спираються на дві колони. Балюстрада хорів до середини ХХ ст. була оздоблена роковими різьбленими накладками на фільонках і увінчана ажурним трельяжем. Склепіння нави циліндричне, у вежі — хрестове, у вівтарній апсиді — зімкнуте. Стіни нави членовані пілястрами на три частини, у яких прорізано вікна з півциркульними завершеннями. У пресвітерії — два симетричні аркові вікна.

До наших днів дійшли відомості про те, що 1730 р. у костелі проведено поновлювально-реставраційні роботи, а 1756-го при храмі засновано Братство св. Яна Непомука [6]. Після приєднання Галичини до Австрійської імперії настав час великих змін, які врешті-решт зачепили й церковну сферу. Зокрема, у рамках кампанії з ліквідації значної кількості монастирів австрійський уряд 1783 р. закрити і обитель августинців, конфіскувавши їхні земельні наділи, а самому костелу надав статус філіального. Тоді ж приміщення монастирської будівлі зайняла капеланія та трикласна тривіальна (початкова) школа для хлопців. Юридику й частину володінь монастиря продали на аукціоні. У власності ченців залишився лише великий сад, що простягався вздовж вул. Городоцької до військових казарм. 1810 року перед костелом встановили кам'яну поліхромовану фігуру св. Яна Непомука (після Другої світової війни вона безслідно зникла) [3]. А ще через десять років капеланію замінили парафією, і костел став парафіяльним. Новоутворену парафію очолив о. П. П'юрковський, завдяки зусиллям якого храм капітально відремонтували. 1824 року оновлений костел освятив архієпископ Анджей Алоїзій Анквич.

Протягом 1853-1862 рр. провели ще один капітальний ремонт будівлі і реставрацію [4, с. 21], унаслідок якого перебудували вежу та на кілька стіп (міра довжини, основу якої становила довжина людської стопи; у Галичині в 1787-1856 рр. використовували стопу галицьку (або львівську), довжина якої становила 29,77 см) розширили пресвітерію. Стару чотиригранну вежу замінили тоді восьмигранною, розмістивши на ній годинник, що мав три циферблати й два дзвони — великий (вагою 83 кг) і малий (48 кг). А загалом дзвонів було чотири. Найдавніший з них відлили між 1603-м і 1663 роками, найімовірніше, в ливарницька

майстерня, у якій з бронзи відливали дзвони й гармати) львівського майстра Каспара Франке. Там само виготовили й два інші дзвони. А от четвертий 1841 р. відлив Ян Ярошевський у Любачеві. Невеличкий дзвін, що висів у сигнатурці (мала храмова вежа), 1871 р. перелили на підприємстві З. Мозера. Нова вежа разом з малим бабинцем під нею становила звернений на схід головний фасад костелу. Дах із сигнатуркою, як і зведена у вигляді витягнутого барокового шолому вежа, були вкриті цинковою бляхою, що надавало споруді більшої монументальності. Капітально відремонтований і частково перебудований костел 26 квітня 1863 р. освятив архієпископ Франц Ксаверій Вежхлейський [4, с. 21].

У другій половині XIX ст. у костелі налічувалося п'ять дерев'яних барокових різьблених вівтарів, про які є згадки в актах візитацій 1817 р. З цих документів відомо, що в головному вівтарі були чотири живописні образи: «Матір Божа», «Розп'яття Христа» (зазначений як «Христос Милятинський»), «Бичування» та «Св. Анна».

Як свідчать акти візитацій Львівських церков 1921 р., головний вівтар створили в третій чверті XVIII ст. і поновили 1856 р. Він був вирізьблений з дерева, поліхромований і частково позолочений, стояв на високому розкріпленому цоколі. Основну складову частину цього великого вівтаря становила прикрашена різьбленим рококовим декором едикула, у центрі якої містився виконаний у візантійському стилі чудотворний образ Богородиці з Немовлям на лівій руці. У правій руці Діва Марія тримала берло. Голови Богородиці й Ісуса покривали накладні металеві позолочені корони. Такими самими були й шати Марії. Про цю ікону, створену на зламі XVII – XVIII ст., відомо, що 1710 р. вірні молилися до неї, прохаючи відвернути від міста пошесть. Набагато пізніше, 1937-го, образ взяли в профільовану раму, яку виготовив Адам Качинський. Цей майстер також поновив табернакль (дарохранительницю), що містився на престолі перед іконою.

Обабіч вівтаря на цоколі було по дві тосканські колони з коринфськими капітелями, а поруч на низьких постаментах містилися пізньобарокові скульптури ранньохристиянських єпископів — св. Амвросія (ліворуч) і покровителя монастиря августинців св. Августина (праворуч). Над їхніми митрами, під капітелями другого ряду колон, були розташовані фігурки ангелів. Трохи більші скульптурки ангелів містилися на імпостах (у вигляді піварок) розгорнутого на масивному розкріпленому антаблементі фрон-

тону вітваря [7, 58].

У фронтоні вітваря, поміж виступами розірваних арок, можна було побачити прямокутне живописне зображення св. Анни та Діви Марії з малим Ісусом на руках. Обрамленням ікони слугувала складна глорія — барельєфна композиція, що мала вигляд сьйва й хмар, поміж яких проглядалися голівки путті.

Біля північної стіни костелу містилися амвон і два бічні вітварі. Дерев'яний, оздоблений рококовим декором, поліхромований і позолочений амвон створили в третій чверті XVIII ст. та поновили 1938 р. Його сходи прикрашала ажурна балюстрада й профільований балдахін, на якому виднілися різьблений хрест, евхаристійна чаша з гостією та Скрижалі Завіту. На простінку амвону в пишній різьбленій рамі висів намальований олією на полотні образ св. Павла.

Дерев'яний, поліхромований вітвар з розбудованим фронтоном, розташований у центральному прольоті північної стіни нави на високому цоколі, фланкували дві високі колони. На антаблементі над ними містилися вази з мотивами рокайлю, а на фіалах — скульптури ангелів. Фронтон був увінчаний різьбленою променистою глорією з хмарками, посередині якої виднівся напис: «MARYA». У центральному полі вітваря була композиція «Різдво Христове» авторства Юзефа Рейхана, у заслоні — образ «Св. Ян Непомук» пензля Корнеля Шлегеля. У картуші останньої ікони написано: «Св. Яне Непомуче, молися за нас». Угорі, посередині фронтону, в овальному медальйоні зображено Ісуса Христа в терновому вінку [7, с. 72].

Другий вітвар при північній стіні нави теж був дерев'яний і декорований рокайлевим орнаментом. Угорі його увінчувала різьблена промениста глорія з хмарками та голівками путті. Посередині містився образ «Свята Родина», на засуві — «Св. Йосип з Дитятком», угорі — «Св. Симон».

Навпроти, біля південної стіни храму, поблизу захристії стояв ідентичний за структурою вітвар Св. Теклі. У його заслоні містилися ікони святої та св. Антонія Падуанського авторства К. Шлегеля. Також у цьому вітварі були образи «Таїнство Розарію» і «Видіння св. Яцка» (угорі). Останній — із сигнатурою: «Юлія Рольська 1861».

У другому вітварі, розташованому біля південної стіни, був образ «Розп'яття Христа» авторства Й. Рейхана та ікона св. Миколая (в заслоні). У наверхі містилася «Мати Божа Милосердя»,

над якою виднілася абrevіатура «INS». На престолі стояла скульптура «Найсвятіше Серце Ісуса».

З актів візитацій відомо й про низку інших мальованих олією на полотні зображень, що зберігалися в храмі. Зокрема, у документах згадано такі ікони: «Христос посеред дітей», «Veraikon» («Плат Вероніки» — нерукотворне зображення лику Ісуса Христа на убрусі св. Вероніки), «Матір Божа з Дитятком» (за описом, на цьому творі італійської школи малярства було зображено, як Марія сидить під деревом посеред ангелів), «Матір Божа з Немовлям на колінах», «Марія зі св. Анною та св. Йоакимом», «Св. Франциск», «Св. Катерина», «Св. Антоній» [4, с. 27].

Над входом до захристії висіла велика дерев'яна овальна таблиця, оздоблена різьбленою рамою та короною, з латинським текстом, який повідомляв, що 1756 р. архієпископ Миколай Вижицький затвердив при костелі Братство св. Яна.

Під час реставрації 1862 р. львівський художник Марцін Яблонський розписав склепіння ілюзіоністичними композиціями, а в апсиді над головним вівтарем намалював образ «Матір Божа-Утішителька». У центральній частині зводу нави митець розмістив велику стінописну композицію «Апофеоз св. Анни». 1925 року ці розписи поновили, тоді ж розмалювали стіни.

Костельний орган, що мав десять регістрів, один мануал і педаль, виконав Роман Духенський. 1894 року цей музичний інструмент відремонтував майстер І. Жебровський. У той час у храмі змінили розташування частини образів. Ікону св. Августина, зокрема, перенесли в амвон, її місце у вівтарі зайняв образ «Свята Родина», а в заслоні розмістили ікону «Св. Йосип з малим Ісусом». У вівтарі Св. Теклі з'явився образ «Матір Божа Ченстоховська», а над ним — ікони Богородиці та св. Яцека [8, с. 502].

У листопаді 1911 р. оголошено конкурс на перебудову костелу. За умовами цих творчих змагань, учасники мали врахувати в проекті традиції львівської ренесансної або барокової архітектури, але не могли використовувати жодних елементів романського й готичного стилів [9, с. 178]. У результаті членам журі, до складу якого входили прелат Владислав Ліберський, архітектори Альфред Броневський, Міхал Лужецький, Альфред Каменобродський, Владислав Садловський, Ігнатій Кендзерський, живописець Владислав Яроцький, було показано двадцять чотири проекти. Першої премії не присудили, а другу здо-

була робота львівських архітекторів Владислава Дердацького та Вітольда Мінкевича, які запропонували спорудити храм у формі ротонди, перекритої великим пласким куполом і акцентованою декоративним аттиком. А ще журі відзначило нагородами проекти львівських архітекторів Людвіка Соколовського й Леопольда Карасінського, а також будівничого з німецького міста Фриденау Сильвестра Пайздерського. Результати конкурсу 1912 р. опубліковано в журналі «Czasopismo Techniczne» («Технічний журнал») [10, с. 238]. Окрім проектів згаданих авторів, на сторінках часопису оприлюднено роботи Оскара Сосновського та Веслава Гжимальського, а також ескізи Дубіка й Вісневського. До Першої світової війни жоден з проектів не реалізували. Значною мірою завдяки цьому галицький історик, архівіст і громадський діяч доктор Олександр Чоловський, який, обіймаючи посаду голови Центральної комісії охорони пам'яток, зумів відстояти думку про унікальність тодішнього зовнішнього вигляду храму та вберіг костел від знесення задля побудови на його місці нового [11].

Під час війни з вежі храму, згідно з наказом австрійського уряду, демонтували три дзвони, один з яких передали костелу реформаторів. Зняли також обидва годинникові дзвони.

У 1927-1928 рр. проведено чергову реставрацію костелу. Зокрема, тоді завдяки зусиллям львівського архітектора Броніслава Віктора перебудували купол вежі, який у результаті набув рис стилю ар-деко зі стилізованими вкрапленнями модернізованих рокайлевих форм бароко. У такому стильовому вираженні фасад і конструктивні особливості храму збереглися до сьогодні [12].

Після Другої світової війни атеїстична радянська влада закрила костел. Орган демонтували й перевезли до Литви. Дзвони зняли, а годинниковий механізм зруйнували. Декор інтер'єрів, вівтарі й розписи знищили, а образи зі стін храму та монастиря зняли. Більшість ікон згодом безслідно зникла. Щоправда, завдяки небайдужим львів'янам окремі реліквії вдалося врятувати. Зокрема, відразу після передання храму релігійній громаді Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ) парафіянин Іван Кулицький повернув до церкви написані на полотні олією в другій половині XIX — на початку XX ст. образи «Архангел Михаїл бореться із сатаною», «Вознесіння Діви Марії», «Матір Божа з Немовлям у Славі», а також ікону «Матір Божа Неустанної По-

мочі». Як свідчить уміщений на звороті останньої реліквії супровідний паспорт, скріплений у кутках сургучевими печатками, цей іконописний образ — точна копія чудотворної ікони «Матір Божа Неустанної Помочі» із церкви Ордену редемптористів св. Альфонса Лігуорі на Есквіліні, яку їм 1865 р. передав Папа Пій IX зі словами: «Зробіть так, щоб цю ікону знали в усьому світі». Згідно з переказами, ікону перевезли до Рима 1480 р. з Криту й до початку XIX ст. зберігали в римській церкві Св. Матвія, а потім — у храмі Санта Марія ін Постерула. Інформацію про копіювання ікони з благословення Папи Римського Пія XI, викладену в супровідному документі, 22 лютого 1932 р. завірив своїм підписом генеральний настоятель Згромадження Найсвятішого Ізбавителя та тодішній голова конгрегації Патрік Мюррей.

Тривалий час костел використовували як каси попереднього продажу залізничних квитків і крамницю вживаних меблів. Духовне відродження храму й монастирського комплексу розпочалося наприкінці 80-х років XX ст., незадовго до проголошення незалежності України. 13 листопада 1990 р. виконавчий комітет Залізничної районної ради народних депутатів зареєстрував за адресою церкви релігійну громаду УГКЦ. Подальше узаконення діяльності церковної спільноти відбувалося вже за незалежної України. 18 лютого 1992-го виконавчий комітет Львівської обласної ради народних депутатів затвердив статут релігійної громади УГКЦ церкви Св. Анни у Львові (вул. Городоцька, 32), [10] а вже 1 червня того самого року комісія Залізничного райвиконкому Львова на чолі з головою В. Олійником на підставі відповідних законодавчих актів (Закон України від 23 квітня 1991 р. «Про свободу совісті та релігійні організації» та Указ Президента України від 4 березня 1992 р. «Про заходи щодо повернення релігійним організаціям культового майна») передала колишній костел цій спільноті. Відтоді тут діє церква — жива спільнота великого духовного організму нашого народу. Проводяться реставраційні та консерваційні роботи з оздоблення храму. Для подальшого дослідження слід звернути увагу на виконані художні роботи у кінці XX ст.

1. Зубрицький Д. Хроніка міста Львова / Денис Зубрицький. Пер. з польськ. І. Сварника. — Львів : «Центр Європи», 2002. — 602 с.

2. . Вуйцик В.С. Зустріч зі Львовом / В.С. Вуйцик, Р.М. Липка. — Львів, 1987. — С. 80.
3. Кравецькі підмайстри Львова або як з'явилась церква Св. Анни [Електрон. ресурс] // Фотографії старого Львова. — 2015. — Режим доступу: <http://photo-lviv.in.ua/kravetski-pidmajstry-lvova-abo-yak-zyavylas-tserkva-sv-anny/>.
4. Проців І., Жишкович В. Храм святої Анни у Львові / І. Проців, В. Жишкович. — Львів, 2016. — 80 с.
5. Костел св. Анни. Матеріали до історії споруди // Будуємо інакше. — 2000. — № 4. — С. 33–35.
6. Еберле І. Церква Святої Анни: на перехресті вулиць та епох: [Електрон. ресурс] / Іванна Еберле // Духовна велич Львова. — 2016. — Режим доступу: <http://velychlviv.com/tserkva-svyatoyi-anny-na-perehresti-vulyts-ta-epoh/>.
7. Blaschke K. Kościół parafialny p. w. Św. Anny i dawny klasztor OO. Augustynów // Kościoły i klasztory Lwowa z okresu przedrozbiorowego. — Kraków: Antykwa, 2011. — Т. 19. — S. 58, 72, 74.
8. Смірнов Ю. Костел св. Анни / Ю. Смірнов // Енциклопедія Львова / за ред. А. Козицького. — Львів : Літопис, 2010. — Т. 3. — С. 501-504.
9. Konkurs na kościół św. Anny we Lwowie // Architekt. — 1911. — № 11-12. — С. 178.
10. Wyciąg z protokołu sądu konkursowego // Czasopismo Techniczne. — 1912. — № 18. — S. 238, tabl. XXIII.
11. Легін С. Якою могла бути церква святої Анни. 7 найкращих проєктів [Електрон. ресурс] / С. Легін // Фотографії старого Львова. — 2015. — Режим доступу: <http://photo-lviv.in.ua/yakoju-mohla-buty-tserkva-svyatoji-anny-7-najkraschyh-proektiv/>.
12. Харчук Х., Жук І. Вул. Городоцька, 032 — церква св. Анни (кол. костел св. Анни) [Електрон. ресурс] / Х. Харчук, І. Жук // Центр міської історії Центрально-Східної Європи. — 2002. — Режим доступу: http://www.lvivcenter.org/uk/lia/objects/?ci_objectid=198.
13. Голубець М. Львів: історія Львова від найдавніших часів: історичні пам'ятки старовини / М. Голубець. — Львів : Червона калина, 1925. — С. 134.
14. Лихоманка перебудов, або якою могла бути церква Святої Анни: [Електрон. ресурс] // Фотографії старого Львова. — 2015. — Режим доступу: <http://photo-lviv.in.ua/lyhomanka-perebudov-abo-yakoju-mohla-buty-tserkva-svyatoji-anny/>.
15. Львів: Туристичний путівник/ Загальна редакція Андрія Рудницького. Наукова редакція Юрія Бірюльова. — Львів : Центр Європи,

1999. — 548 с.
16. **Kędsierski Ignacy.** Konkurs na szkice kościoła św. Anny we Lwowie / Ignacy Kędsierski // *Czasopismo techniczne.* — Lwów, 1912. — №18. — S. 235-236.
  17. **Józefowicz T.** Kronika miasta Lwowa od roku 1634 do 1690 obejmująca dzieje dawnej Rusi Czerwonej / T. Józefowicz — Lwów 1854, s. 37.
  18. Lwów. Ilustrowany przewodnik. — Lwów : Centrum Europy — Wrocław : Via Nowa, 2001. — S. 148-149;
  19. **Orłowicz M.** Przewodnik po Lwowie / M. Orłowicz. — Lwów, 1925. — S. 152;
  20. **Schneider A.** Encyklopedia do krajoznawstwa Galicji pod względem historycznym, statystycznym, topograficznym, orograficznym, geognostycznym, etnograficznym, handlowym, przemysłowym, sfragistycznym etc. etc. / Schneider A. Tom I. — Lwów : Drukarnia Zakładu Narodowego imienia Ossolińskich, 1868–1871. — 74 s.
  21. Tygodnik ilustrowany. — 1914. — № 8;
  22. Rozstrzygnięcie konkursu na szkice kościoła Św. Anny we Lwowie // *Architekt.* — 1912. — № 5. — S. 59.
- Pisma do dziejów Lwowa odnoszące się / J. B. Zimorowicz ; tłum. M. Piworskiego (*Leopolis triplex* : [kronika miasta Lwowa]). — Lwów : wyd. dr. Korneli Heck, 1899.

ANNOTATION

Ivan Protsiv. Church and monastery of St. Anna in Lviv: pages of history.

The article is dedicated to one of the ancient and famous shrines of the city – the church of St. Anna. Author analyzed the history of the church building, artistic and stylistic features of the church and monastery complex murals, process of restructuring and restoration work. In particular, detailed analysis of modern murals functional and decorative elements of architecture has been given. The history of the competition for the reconstruction and restoration of the monastery complex of St. Anna has been researched.

Keywords: church of St. Anna, murals, monastery, Baroque, Rococo decor, altar.

АННОТАЦИЯ

Иван Процив. Церковь и монастырь Святой Анны во Львове: страницы истории. Статья посвящена одной из старинных и известных святынь Львова — храму Святой Анны. Проанализирована история строительства собора, художественно-стилистические особенности

росписей церкви и монастырского комплекса, процесс перестройки и реставрационно-консерваторских работ. В частности, приведен подробный искусствоведческий анализ современных настенных росписей и функционально-декоративных элементов архитектуры. Изучена история конкурсов на восстановление и реставрацию монастырского комплекса Святой Анны.

Ключевые слова: храм Святой Анны, стенопись, монастырский комплекс, барокко, рокайльный декор, алтарь.

Композиція "Св. Августин омиває ноги Христові як пілігримові" на стелі передсінка монастиря
Медальйони, що оздоблюють стіни передсінка монастиря:
"Св. Моніка",
"Св. Хома з Вільянуева",
"Св. Миколай з Толентіно".

Передсінок монастиря з реставрованими фресками

"Матір Божа неустанної помочі".
Точна копія чудотворної ікони з церкви Ордену редемптористів св. Альфонса
Лігуорі на Есквіліні, яку ім 1865 р. передав Папа Пій ІХ.

Документ на звороті ікони "Матір Божа неустанної помочі",
що засвідчує акт дарування.

"Вознесіння Діви Марії"

"Матір Божа з Немовлям у славі"

"Архангел Михаїл бореться із сатаною"

Храм Св. Анни у Львові.
Фото 1912 р.

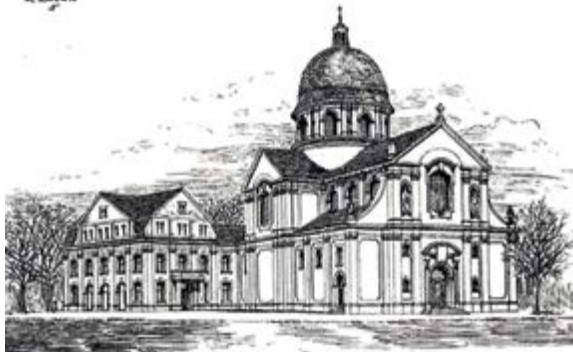
Інтер'єр костелу Св. Анни у Львові.
Фото Юзефа Косьцеші-Яворського. Фото 1912 р.

Проект перебудови костелу Св. Анни.
Автори Вітольд Мінкеви,
Владислав Дердацький. 1912 р.

Проект перебудови костелу Св. Анни.
Автор Людвік Соколовський. 1912 р.

Храм Св. Анни на проєкті Сильвестра Пайздерського. 1912 р.

Храм Св. Анни у Львові. Сучасний вигляд